

PDo Zoo Praha se přestěhovaly Tváře úmluvy CITES

9.5.2023 - | KDU-ČSL

„Hned po ničení přírodních biotopů živočichů a rostlin jsou aktivity jako sběr, lov, rybolov ničivým motorem celosvětového úbytku druhové rozmanitosti.

Nadto je tu nelegální obchod s ohroženými druhy rostlin a zvířat nebo výrobky z částí jejich těl jako se slonovinou nebo nosorožčími rohy. Wildlife crime je spolu s nelegálním obchodem s tropickým dřevem čtvrtým nejvýnosnějším nelegálním byznysem s odhadovaným objemem v řádu stovek miliard korun ročně. Nad ním už je jen obchod s drogami, zbraněmi nebo lidmi. Pašování živých zvířat a rostlin nebo výrobků znamená daňové úniky, praní špinavých peněz, a hlavně týrání zvířat. Wildlife crime mimo to ohrožuje lidi i přírodu zavlečením nakažlivých chorob, parazitů či invazních nepůvodních druhů,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) s tím, že naštěstí letos slavíme už 50 let existence takzvané CITESové regulace mezinárodního obchodu s ohroženými druhy, která je účinně chrání, aby svévolným odběrem z volné přírody nedošlo jejich vyhynutí. „Prvních 80 členských států podepsalo Úmluvu CITES v roce 1973 ve Washingtonu, Česko ji dodržuje od roku 1993. Dnes je díky zapojení již 184 smluvních stran důležitým globálním nástrojem k ochraně více 39 000 druhů rostlin a živočichů,“ dodal ministr Hladík.

Mezinárodní obchod se živou přírodou je velký komerční byznys využívající živá zvířata a rostliny, ale i o výrobky z nich, od potravin a léčiv přes kožené zboží až po exotické turistické upomínkové předměty. Obchoduje se s kůžemi plazů, kožšinami, kaviárem, mořskými korály, kaktusy, orchidejemi, vzácným dřevem, exotickými ptáky nebo odchovanými mláďaty papoušků, dravců, plazů, šelem nebo primátů. Tyto aktivity se významně týkají i České republiky, a to i díky silně zakořeněné tradici chovatelství, zejména plazů a ptáků či pěstitelství, třeba kaktusů. Celosvětově patříme například mezi pět států, které nejvíce vyvážejí drobné druhy odchovaných papoušků (jako jsou různé druhy rosel a agapornisů).

MŽP vydává každoročně kolem 1300 povolení CITES k dovozu či vývozu exemplářů ohrožených druhů. V ČR máme registrovaných více než 100 tisíc suchozemských želv, k nejvíce zastoupeným patří želva zelenavá, vroubená a žlutohnědá. Celá řada v ČR chovaných druhů, které úmluva CITES chrání a využívají se právě k obchodu, patří zároveň mezi naše zvláště chráněné druhy např. dravci a sovy.

„České republiky se bohužel nevyhýbají ani významné kauzy nelegálního obchodu s exempláři ohrožených druhů, např. pašování vzácných druhů papoušků, tygrů, nosorožčích rohů, slonoviny a výrobků či částí z nich. Aktivní přístup dotčených orgánů při řešení těchto kauz jasně ukazuje, že téma Wildlife crime je i pro naši zemi důležitou problematikou,“ zdůrazňuje Petr Bejček, ředitel České inspekce životního prostředí, která je hlavním kontrolním orgánem CITES v ČR.

MŽP se dlouhodobě aktivně věnuje koncepčním krokům proti Wildlife crime. Aktuálně spolu s Ministerstvem vnitra vyhodnocuje naplňování Akčního plánu k potírání nelegálního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin, přijatého v roce 2020. Oba resorty se zároveň přípravou revize Akčního plánu snaží, aby se i do budoucna tento typ kriminality dal co nejefektivněji potírat a byla mu věnována patřičná pozornost vlády a příslušných kontrolních i vymáhacích orgánů. Úspěchy na mezinárodním poli v oblasti CITES sklízelo MŽP v době loňského předsednictví EU, kdy za Unii vedlo jednání na 19. konferenci stran Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících

živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). I díky českému předsednictví českému předsednictví se podařilo zabránit znovunastartování obchodu se slonovinou nebo rohy nosorožců a zvýšit ochranu u řady druhů.

Kromě toho se MŽP cíleně věnuje šíření osvěty zaměřené na vietnamskou komunitu, které navazuje na deklaraci o spolupráci, kterou MŽP uzavřelo s Vietnamem v roce 2015. Vietnamská komunita žijící v ČR je totiž v řadě případů zapojená do nelegálního obchodu s ohroženými druhy. MŽP také zvyšuje povědomí o nelegálním obchodu s ohroženými druhy i skrz podporu celé řady projektů, jakým byla například kampaň k ochraně nosorožců spojená se symbolickým pálením zabavených nosorožčích rohů v Zoo Dvůr Králové v roce 2014 nebo řadou výstav - například výstavu fotografií UNEP k propagaci ochrany ohrožených druhů Wild for Life na Letišti Václava Havla, výstavu Příroda na prodej v Policejním muzeu v roce 2019 nebo výstavu s kampaní Ukradená divočina, která v současné době běží bezmála ve všech zoologických zahradách v ČR. Čerstvou osvětovou akcí je dnes otevřená výstava Tváře úmluvy CITES v pražské zoologické zahradě.

Ředitel Zoo Praha Miroslav Bobek k ní poznamenává: „Výstava představuje i několik živočišných skupin, jejichž ochraně v oblastech přirozeného výskytu se věnuje rovněž Zoo Praha. Uvedl bych například luskouny, na které se zaměřujeme zejména v Kamerunu. S radostí mohu potvrdit, že jejich ochrana CITES skutečně vedla k žádoucímu omezení mezinárodního obchodu. Bohužel však v Kamerunu i některých dalších afrických zemích pokračuje masivní vnitrostátní obchod a mezinárodní úsilí by nyní mělo směřovat k jeho omezení. Odhaduje se, že celosvětově byl za posledních deset let upytlačen jeden milion těchto plachých tvorů.“

“Cílem úmluvy CITES je ochrana biodiverzity. Na ní se významně podílí i Zoo Praha a je mi potěšením oznámit, že Rada hlavního města Prahy dnes schválila zvýšení příspěvku na in-situ projekty z 5 na 8 Kč z každého vstupu do zoologické zahrady,” uvedla při této příležitosti první náměstkyně primátora Jana Komrsková.

Mezi živočichy přímo ohrožené vyhynutím patří například lidoopi, lemuři, pandy, velcí kytovci a delfini, kočkovité šelmy jako tygr nebo levhart či mořské želvy. Mezinárodní obchod je proto regulován tak, že každý převoz exempláře druhu zapsaného na seznamu CITES přes hranice musí mít povolení - tzv. permit CITES a ten příslušný úřad vydá jen tehdy, pokud převoz neohrozí přežití daného druhu v přírodě. „Každý členský stát navíc jmenuje vědecký orgán CITES, který vyhodnocuje žádosti na základě všech dostupných informací o ohrožených druzích. V České republice je vědeckým orgánem CITES Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,“ uzavírá ředitel AOPK ČR František Pelc.

Co je CITES?

Zkratka CITES označuje mezinárodní úmluvu, která reguluje obchod s ohroženými druhy. Její celý název je Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, tedy Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Úmluva CITES chrání více než 6 000 druhů živočichů a kolem 33 000 druhů rostlin. Podle stupně ohrožení jsou rozděleny do tří seznamů označených jako přílohy I, II a III. V příloze I se nachází nejpřísněji chráněné druhy přímo ohrožené vyhubením. Z volné přírody se až na výjimky vyvážet nesmějí. Patří do ní lidoopi, tygři, sloni, nosorožci, mořské želvy a další. Z živočišných druhů České republiky chrání třeba orla královského nebo sokola stěhovavého. Více o CITES najdete zde.

<https://www.kdu.cz/aktualne/zpravy/mzp-do-zoo-praha-se-prestehovaly-tvare-umluv-y-cite>